

ДЬУЛУРБАН

бэлиэ түгэн

Үйэ чиэппэрэ бэчээттэнэн кэллэ «Дьулурбан» — сахалы тылынан тахсар спорт хаһыата

Бу дьыл тохсунньу 14 күнүгэр «Дьулурбан» бастакы нүөмэрэ бэчээттэнэн тахсыбыта 25 сыла туолла. Спорду сахалы тылынан сырдатан, кэпсээн кэлбит «Дьулурбан» хаһыат хайдах тэриллибитэй, үлээбитэй?

25

«Дьулурбан» бастакы күнүттэн икки үлэһиттээбэ, билигин «Аар Тайҕа» диэн булчуттарга анаммыт хаһыаты бэлэмнээн, онорон таһаарар суруналыыс Геннадий Бечеряков уонна мин. Кэлин араас сылларга суруналыыстар Степан Юмшанов, Сергей Муксунов, Людмила Попова, Виктория Федотова, Айтана Аммосова айымньылаахтык үлэлээбиттэрэ.

2002 сыллаахха «Дьулурбаны» төрөтөн таһаарбыт «Республика бүтүүнэ-Вся республика» хаһыат эмискэ тохтотуллан, биһигини республика баар-суох улахан хаһыата «Саха сирэ» (кылаабынай редактор Н.И. Харлампьева) бэйэтин хоннобун анньыгар ылбыта. Онон, «ханна тийэнтүгэнэн сылдыабыт?» диэн мунаахсыйбыт дьонно иккис тыын кирибитэ.

Бу кэм устата «Дьулурбан» кэтэһиилээх ааҕааччыларыгар күндү кэһиилээх ыалдьыт буолан дьизэлэригэр кириэн кэлбитэ. Биһиги хаһыаппыт биир уратыта диэн, тастан кэлбит суруктарга, ааптардарга болҕомто ууруу, төһө кыалларынан кинилэр үлэлэрин киэн эйгэбэ таһаарыы буолбута. Итиэннэ дьон анаардас хаһыакка бэйэлэрин суруйууларын эрэ ытан таһаарарынан мунурдамматтарын, ону таһынан редакция ытар үлэтигэр көмөлөһөллөрүн ситиһэ сатаабыппыт. Элбэх куонкурустары, ыйытыктары, викториналары тэрийбит. Ол курдук, футболу, шайбалаах хоккейы, тустууну, дубаты таптааччыларга араас сыаналаах бириистэри туттаран, хаһыат тэрийэр дьобурдаабын уонна ааҕааччыларын кытта араас ньыманан сибээстэһэрин көрдөрдүбүт.

Ити курдук, «Саха сирэ» хаһыат иһинэн барыта уон биэс сыл үлэлээн баран, 2017 сыллаахха бэчээккэ улартыта тутуулар кирибиттэринэн, «Дьулурбаны» сүтэрбэт инниттэн, икки сыл «Киин куорат» хаһыат иһинэн бэчээттэнэн тахса сылдыбыта. Аны билигин «Сахабэчээт» тэрилтэ иһинэн «Забота-Арчы» хаһыакка сыһыарыы быһыытынан тахса турар.

«Дьулурбан» дьэ, ити курдук салаллан, 25-с сылын сахалы тыллаах ааҕааччы сэнээриитин, биһирэбилин ылан кэллэ.

Петр ПАВЛОВ, «Дьулурбан» хаһыат редактора, Россия Суруналыыстарын сойууһун чилиэнэ, Саха Республикатын Бэчээккэ туйгуна.

1999 сыллаахха оччотооҕу «Республика бүтүүнэ-Вся республика» хаһыат (кылаабынай редактор Г.А. Бочкарева) спорка сыһыаннаах «Дьулурбан» диэн балаһата аан бастаан бэчээттэммитэ. Манна сүрүннээн республика спорка олоҕо, үтө үгэстэрэ, бастың спортсменнара уонна тренердэрэ, физическэй култуураны көбүлээччилэр, спорт көрүннэринэн федерациялар ытар үлэлэрэ сырдатыллан кириэн барбыта. Бу иннинэ манньк тизэмбэ анал бэчээтэ суох олоҕорбут республика дьонно «Дьулурбаны» үөрүүнэн көрсүбүттэрэ уонна төһө кыалларынан көмөлөһөн кириэн барбытара.

Дьэ, онон, сыйыа-баайа, «Дьулурбан» Саха сирин бэчээтигэр бэйэтэ туспа суоллаах-иистээх, өрүү кэтэһэр ааҕааччылаах хаһыат буола үүнэн тахсыбыта.

Оттон 2000 сылтан редакция салалтатын көбүлээһининэн хаһыат спорка, чөл олоххо уонна туризмга анаан түөрт балаһанан сыһыарыы таһаарар буолбута. Бу бэйэтэ туһугар хорсун санаа этэ. «Дьулурбан» — республикага сахалы тылынан тахсар маннайгы спортивнай хаһыатынан билиниллбитэ. Онон суруйар, сырдатар ходуһата кэнээбитэ, аналлаах да, общественной даҕаны корреспонденттар ыстатыйалара элбэхтик хото бэчээттэнэр кыахтаммыта.

«Дьулурбан» хас биридии нүөмэрэ биһизэхэ туох эрэ күндү бэлэх курдук сыаналанар. Бэйэбит суруйан, бэлэмнээн, онорон, айан таһаарар дьонно ханан баҕарар буоларыны, наһаа чугастык ылыныллар. Үлэбитигэр син биир спорка курдук, кыйыы үөрүүтэ, хотторуу хомолтото барыта баара. Айан таһаарбыппытыттан барытыттан астыныны-дуоһуйууну ылабыт диір кыахпыт суох. Өссө ардыгар кыахпытын ситэ туһаммаппыт дуу диэн санаа кириэр. Ол гынан баран, манньк, дьонно наадалаах үтө дьыаланан дьарыктана сылдыарбытынан киэн туттабыт.

министр колонката

«Дьулурбан» ытык-мааны ааҕааччылары!

Саха спордун төрөөбүт төрүт тылбыгынан киэн эйгэбэ сырдатар-иһитиннэрэ «Дьулурбан» хаһыат 25 сыллаах өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн уонна сүрүн редактор Петр Семенович Павлов 60 сааһын бэлэтиир кэрэ-бэлиэ күнүнэн, Саха сирин физическай култуураҕа уонна спорка Министр эриистибиэтин аатыттан итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

25 сыл былаһын тухары «Дьулурбан» араас таһымнаах күрэхтэһиилэргэ, Саха сирин эр эр буолбакка, дойду тас да өттүгэр, Олимпиадаҕа, Аан дойду чемпионаттарыгар тийэ бириистээх миэстэлэргэ тиксибит, кыайы-хотуу үөрүүтүн билбит, ситинии үрдүк чыпчаалларын дабайбыт Сахабыт сирин бастын спортсменнарын сырдатан кэллэ. Саха спордун үйэтигиингэ сүдү кылаатын киллэрэн, күн баччаҕа диэри үлэли сылдьар кэрэхсэбиллээх.

«Дьулурбан» хаһыат солбуллубат сүрүн редактора Петр Павлов мэлдьи туох эрэ сананы, сонуну көрдүүр, тобулар, айар куттаах киһи. Кини көнүл тустуу сулустарын барытын биир кинигэбэ түмэ тутан, аан дойду үрдүнэн сүдү суолталаах айымньыны киэн эйгэбэ таһааран, бу көрүн сайдарыгар улахан өгөлөөх. Ону биһиги бары сыаналыах, билиниэх тустаахпыт!

Петр Семенович, бар дьон билиниитэ, дьон-сэргэ дириг махтала санаабын кынаттаатын, үрдүктэн үрдүккэ көтүтэ туруохтун.

«Дьулурбан» иннин хоту харса суох хардыылаан ис! Спорду таптааччыларга үөрүүлэх сонуннары өссө да тизэрдэ-иһитиннэрэ тур!

Леонид СПИРИДОНОВ, Саха сирин физическай култуураҕа уонна спорка министрэ.

«Дьулурбан» — сүүрбэ биэс сыла

90-с сылларга Саха Өрөспүүбүлүкэтин Бастагы Президентэ М.Е. Николаев Саха сирин спорт, физическай култура уонна чөл олох сайдыытыгар судаарыстыбаннай политиканы ыппыта. Саха сирэ спорт аан дойдутаагы эйэлээх түһүлгэтэ буолла.

Көнүл тустуу, мас тардыһыы, «Азия оҕолоро» норуоттар икки ардыларынаагы оонньуулар — Саха сирин сирэйдири брэннэрэ буоллулар. Спорт тутуулары сылын аайы элбири. Киэн туттар олимпиецтарбыт Роман Дмитриев, Павел Пинигин, Александр Иванов

кыайыларыттан саҕалаан араас көрүннэргэ ааттаах-суоллаах спортсменнар Виктор Лебедев, Герман Контоев, Георгий Балакшин, Леонид Спиридонов, Василий Егоров, Татьяна Жиркова, Сардаана Трофимова, Анастасия Диодорова уо. д.а. өрөспүүбүлүкэбитин ааттаталлар.

«Дьулурбан» сахалыы тыллаах спорка аналлаах «Забота Арчы» хаһыат сыһарыта

2000 с. «Республика бүттүүнэ» хаһыат иһинэн тэриллэн тахсыбыта сүүрбэ биэс сылын туолла. Бу сыллар усталарыгар Саха сирин спорт, физическай култура, чөл олох сайдыытын, бары хамсааһыннарын, аан дойду, Россия түһүлгэлэрин сырдатан, нэһилиэнньэбэ тиэрдэн, санга ситиһиилэргэ тэнгэ угууан кэллэ. «Дьулурбан» сыһарыы-хаһыаты спортивной суруналыыс, редактор Петр Семенович Павлов ыһыктыбакка бэриинилээхтик тутан кэллэ. Кини өссө төрдүс кылааска үөрэнэ сылдьан тустуу туһунан бастакы заметкатын суруйан

хаһыакка бэчээттэниэбиттэн бөрүөтүн араарбакка, талбыт тиэмэтигэр туюраабакка спорду суруйар. Өрөспүүбүлүкэ спорт эйгэтигэр суруйар суруналыыстарыттан биридэстэрэ Петр Павлов 60 сааһын туолла.

«Дьулурбан» — сүүрбэ биэс сылынан! Биридэстэригэр суруналыыс Петр Павловы — 60 сааскынан!

Ньургуйаана СТРУЧКОВА, «Сахабэчээт» Саха Өрөспүүбүлүкэтин судаарыстыбаннай автономиялаах тэрилтэтин генеральнай дириэктэрэ.

Эдэрдий эрчиминэн — иннибит диэки!

Үйэ чизпэрин тухары суруналыыс Петр Семенович Павлов сахалыы успуор хаһыатын редакторун быһыытынан айан-туган, ааҕааччы киэн аранатыгар успуор сонуннарын бэлэхтээн аҕалла.

«Дьулурбанга» Петр Павловтыын «Саха сирэ» хаһыакка успуорду сэнээрэр дьон түбэһинэн, олус табыллан айымньылаахтык үлэлээбиппит. Билигин ытыгылар улахан күрэхтэһиилэр бары ити сылларга саҕаламмыттар.

Билигин бу үлэбит «Забота Арчы» хаһыакка салҕанар. Бүтүн өрөспүүбүлүкэбитигэр соҕотох сахалыы тыллаах спортивной хаһыаты сыһарыы быһыытынан таһаарарытын киэн туттабыт. Былааммыт элбэх, успуор туһунан интэриэһинэй матырыяаллары, спортсменнары, тириэньэрдэри кытта сэргэх кэпэтиилэри бэчээттээн, ааҕааччыбыт аранатын кэнэтэн иһиэхпит. Хаһыаты тэнэ саайпытын өссө тупсара, күүһүрдэ, ааҕааччылыын бииргэ буола туруохтун.

«Дьулурбан» хаһыат сахалыы успуор летоһынын салҕаан, улахан аартыгынан дьулурбатык

баран ис. 25 саас дьин эдэр саас кэмэ, күөгэйэр күнэ, онон өссө элбэх бэриинилээх ааҕааччылана турарыгар эрэнэбит.

Петр Семеновичи 60 сааскын туолбуккунан «Забота-Арчы» хаһыат кэлэктибин аатыттан итиитик-истинник эбэрдэлиибит! Успуорка бэриинин, дьиннээх тапталын иһин барҕа махтал буоллун! Хас биридий күн эйиэхэ санаттан сана кыайылары, ситиһиилэри аҕала туруохтун! Үбүлүөйүнэн!

Виктор ЭВЕРСТОВ, «Забота-Арчы» хаһыат бас эрэдэктэрэ.

«Дьулурбан» — символ силы, упорства и единства

«Дьулурбан» — это не просто газета. Это летопись побед, источник вдохновения и мост, соединяющий поколения. Приложение читают люди разного возраста.

Уважаемый Петр Семенович!

От всей души поздравляю Вас со знаменательной датой — 25-летием со дня основания газеты «Дьулурбан»! Вот уже четверть века вы остаётесь верным спутником спортсменов, тренеров и всех, кто влюблён в мир спорта Якутии.

Ваша идея создать спортивное приложение на якутском языке стала смелой и современной. Люди в районах республики нуждаются не только в оперативной и достоверной информации в мире спорта, но и грамотной аналитике и интервью известных спортсменов. Поэтому газете за короткий срок удалось обрести своего читателя.

В течение 25 лет Вы радуете своих читателей, и это говорит о стабильности и постоянстве издания. Сохраняя свои традиции, газета адаптировалась к изменениям в медиасреде. Последние несколько лет выходит не только в печатном виде, но и в цифровом формате. Благодаря Вашему профессионализму, искренней преданности делу и умению рассказывать о самых ярких моментах спортивной жизни, Вы стали настоящим символом силы, упорства и единства.

Вы не только освещаете события, но и воспитываете дух соперничества, чувство гордости за родной край, за тех, кто своими достижениями прославляет Якутию на всероссийских и мировых аренах.

Ваши репортажи, интервью и аналитика стали эталоном качества в спортивной журналистике. Рад и нашей совместной работе в период, в который газета «Дьулурбан» выходила в качестве приложения к городской газете «Кин Коорат».

Пусть и впредь «Дьулурбан» остаётся таким же динамичным, смелым и мудрым! Желаю новых творческих высот, ярких материалов, благодарных читателей. И чтобы каждый Ваш день был наполнен энергией спорта — той самой, о которой Вы пишете с такой страстью!

С юбилеем! Новых стартов, новых побед и ещё больше поводов для громких заголовков!

Александр ПРОКОПЬЕВ, директор МУП «Редакция газеты «Эхо Столицы» в 2012–2018 гг.

«Дьулурбан» хаһыат 25 сылынан!

Бирид дойдулаахпыттын, Россия суруналыыстарын Сойууһун чилиэнин, Саха Республикатын бэчээтин туйгунун, Мүрү нэһилиэгин, Уус Алдан улууһун бочуоттаах олохтообун, библиотека истин доҕорун Петр Семенович Павловы спорка аналлаах «Дьулурбан» хаһыат тэриллибитэ 25 сылынан итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Биһиги, улуус библиотекардара, биһиккин ыйаабыт тапталлаах Мүрү киэн туонатыттан, «Ленинскэй тэрийээччи», «Мүрү саһарҕата» хаһыаттарыттан куорсун аннынан республика спорду сэнээрээччилэрин куттарын туппут «Дьулурбаны» иллээн-саҕалаан үлэли-хамсы сылдьаргыттан үөрэбит.

«Дьулурбан» хаһыат күн бүгүн тиһигин быспакка спорт араас тематыгар ырытылары онорорун, биллиилээх спортсменнар, интэриэһинэй дьылбалаах дьон туһунан ыстатыйалара дьон сэнээриитин ыларын, Саха сирин олохтоохторугар спорду сырдатта турарын, үгүс ааҕааччы болҕомтотун тардарын бэлиэтиибит.

Өрүү маннык эрчимнээх, элбэх доҕоттордоох-атас-тардаах, инникигэ эрэллээх сүүрү-көтө, үлэли-хамсы сырыт дьин баҕа санаабытын тиэрдэбит. Инникитин өссө даҕаны элбэх сонуну, үйэлээби, кэскиллээби айа-тута сылдьаргар баҕарабыт!

Уус Алданнаагы кииннэммит библиотека тиһигин коллектива.

Эбэрдэ Эйиэхэ, Сэмэн уола Бүөтүрбүт

Сааһыры боруога үктэнэн Олобун ангарын олордун Сонуну, спорду кэпсээбитин Олобун чизлэрэ буолбут дии. Саха туппутун ыһыктыбат, Саҕалаабыт суолгунан айаннаа Сырдыкка эн суолу аһангыны, Сайдыыга сирдээ ыччаккын.

Спортсмен үрдүккэ талаһар Сыһыатын буларга көмөлөс Санаттан сананы киллэрэн Саҕа суол ылыгар киллэри. Тулууру, дьулурду кэнэтэн, Инники соруу туруоран, Алҕаһы, сыһаны туоратан Кыайыыга эн сирдээ.

Бастыңнар элбиһлэр Эрчиллэн тахсаллар Биридэн бирид туорууллар Дьулурдаах, баҕалаах ол хаалар. Эбэрдэ Эйиэхэ, Бүөтүрбүт Эрэллээх суолгунан туораама, Элбэхтик кэпсээнгин бар дьонгун Сэргэхсит, спорка угуя.

Дьоллоохтук олон Дьулурбангың эн кэнэт, Дьулурду, тулууру Дьолуннаах кыайыыны!

Николай КАРАМЗИН. Мэнэ Хаҕалас.

Хаһыаппытын өйөөтөхпүтүнэ сатанар

Быйыл «ДьулурҔан» хаһыаппыт 25 сыллаах үбүлүйүн бэлиэтиибит. Онон сиэттэрэн спортсменнар уонна спорт бэтэрээннэрин аатарыттан Галина Алексеевна Бочкареваҕа уонна хаһыат эрдээктэригэр Петр Семенович Павловка улахан махтал-бытын этиэхпитин баҕарабыт. 1999 сыллаахха «Өрөспүүбүлүкэ бүтүүнэ» хаһыат тахсыбыта, онно «ДьулурҔан» спортивнай сыһыарыыны таһаарар буолбуттара, онон биһиги спорт эйгэтин үлэнигэрэ сүрдээхтик сэргэхсийбиппит. Бу хаһыат бэрт кылгас кэм иһигэр киэнник тарҕаммыта. 1999 сыллаахха СӨ Бастакы Президенэ Михаил Ефимович Николаев «Азия оҕолоро» спортивнай оонньууну тэрийэргэ уурааҕа тахсыбыта, онон бу хаһыат эмиз күүскэ үлэлээбитэ. «ДьулурҔан» — биһиги бастакы спорт эйгэтин сырдатар хаһыаппыт буолар. Онтон 2000 сыллаахха «Спортивная Якутия» хаһыаты Александр Петрович Керемасовка туруорсаммыт ити сыл бэс ыйыгар бастакы нүөмэрдээх хаһыаты таһаарыппыт уонна бэрт таһаарыылаахтык өр

сылларга үлэлээбитэ. үп-харчы көстүбэккэ тохтообут. Петр Семенович хаһыатын онноманна сыһыаран, кэлин «Забота-Арчы» хаһыат иһинэн ситиһилээхтик үлэли олоорор. Билигин 4 балаһанан тахсар, кэлин 8 балаһанан нууччалы-сахалы тахсара буоллар, ол аата икки суруналыыстаах буолара буоллар дин баҕа санаалаахпыт. Инникитин даҕаны сүппэккэ-симэлийбэккэ тахса турарыгар биһиги спорт бэтэрээннэрэ, спорт эйгэтин үлэнигэрэ өрүүтүн сүбэ-ама буолуохпут дин этэбин. Петр Семенович, маладьыас, кытаат! Бары биригэ буолуоҕун, оччоҕуна хаһыаппыт өрүү тыыннаах буолуоҕа.

Михаил ДРУЗЬЯНОВ, СӨ спорка уонна физическэй култуураҕа министриин сүбэһитэ.

Тустуу бэрэпиэссэрэ

Петр Павлов кытта «Республика бүтүүнэ» хаһыакка биригэ үлэлээбиппит. Кини Геннадий Бечеряковтыын хаһыаппыт успорка сыһыарыыта «ДьулурҔаны» таһаараллара.

Петяттан көнүл тустуу справочниктарын уларсарым. Сэбиэскэй кэм да саҕана бэрт сэдэх таһаарыылар буоллаҕа (библиографическая редкость). Петя ыксаппат этэ, син уһуннак наһылычы көрүтэлиирим, төһө баҕарар уһуннак илдэ сылдыарым.

Кэлин дьэтигэр сылдыар архыбын, тэтэрээтэрин, кинигэлэрин көрбүтүм. «Тустуу бэрэпиэссэрэ дин сөпкө да ааттаабыттар», — дин санааҕа кэлбитим. Дьэтигэр дьиннээх тустуу музейа этэ. «Бизнсийэҕэ таһыстахпына чааһынай, төлөбүрдээх бибилиэтиэкэ арыным», — дин-дин Петя күлбүтү-үөрбүтэ. Араас энциклопедиялар, справочниктар, күрэхтэһии программалара, вымпеллар, былакааттар, значоктар... Итигэр баһыйар үгүстэрин мин, успорду оҕо эрдэбиттэн интэриһиргиир кини сана көрбүтүм.

Петр Павлов успорт стаци-

тига буоларын өрдөөбүтүн билэрим. Бэйэм да футбол уонна хоккей араас сыһыараларын тэтэрээтэргэ бэрэлиир аҕай кини буоллаҕым. Ол да буоллар Петя миигин олус сөхтөрбүтэ. Олимпиадалар, ССРС, Россия, Европа уонна аан дойду чемпионаттарын да ситилии билэр манан аҕай дьыала буолбатах ээ. Ол үрдүнэн кини бэрт элбэх күрэхтэһиилэр статистикаларын суруйар, түмэр эбит этэ. «Дан Колов», «Али Алиев», «Тахти Куубага»... Аны улахан эрдэ дьон статистиката буолбатах. Уолаттар, эдэрдэр, бэтэрээннэр күрэхтэһиилэрэ (кадеты, юноши, юниоры).

— Тыһый, үлэ да үлэ дии, — дин олус сөхпүтүм.

— Маннык дьаһанарым бэйэбэр интэриһинэй, — диибитэ кини. — Аны бөҕөстөргө анал тэтэрээттэрдээхпин. Ол тэтэрээттэргэ архыбым «сүөгэйн» сурунабын. Оччотугар бөҕөс успорка олоҕо ырылыччы тахсан кэлэр. Мин курдук маннык дьаһанан үлэлиир кэллигэбин баччаанна диэри көрсө иликпин.

Петр Павлов син уһун кэмгэ аан дойду тустууктарын рей-

тиннэрин таһаарара. Уонна: «ФИЛА (билигин UWW) итинник рейтингинэн салайтаран тустууктары сизкэлэргэ араарыахтаах», — дин мэлдьи этэрэ, суруйара. Ити баҕа санаага олоххо кирибитэ.

Ити архыбыттан «Покорившие Олимп» дин түөрт альбом-кинигэ төрөөн-үөскээн тахсыбыта. Билигин «Аан дойду чемпионнара» дин кинигэҕэ үлэли сылдыар. Ону тулуйбакка-тэһийбэккэ кэтэһэбин.

Федор РАХЛЕЕВ, «Кыым» хаһыат суруналыыһа

Олимп чыпчаалын «дабайбыт» сэдэх киһи

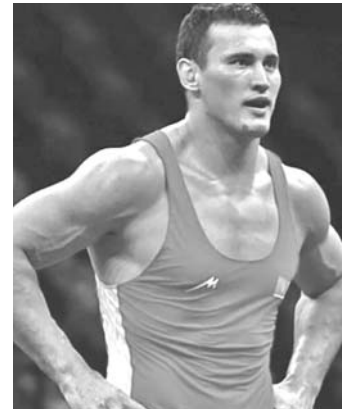
Биһигини спорт эйгэти билиһиннэрбитэ. 2000 сыллаахха сайын Покровской куоракка Саха сирин норуоттарын иккис спортивнай оонньууларыгар мини-футболга күрэхтэһэ тийибитим. Ол кэмгэ футболга Европа түһүлгэтэ буола турара. Бэчээт дьэтигэр түүннэри оонньуулары көрүү — ыалдыаһын, уксуу, ыһыы-хаһы... Ол быһыгар биир кыра унуохтаах, хатыныр уолу кытта билистим: «Петр Павлов диэммин, «ДьулурҔан» хаһыат», — дииэтэ. Киним тэтэрээттээх, онтукатыгар чемпионат таблицата, оонньуулар ахсааннара, ким хаһыс мүнүүтэҕэ гол киллэрбитэ уо.д.а. бэрт үчүгэй буочарынан суруллубут эбит. Онно сөбө көрдүм, туох ураты кинитэй дин санаабытым.

Бу олоҕун бүүс бүтүннүү анаабыт үлэтэ Дмитрий Петрович Коркин аатынан Судаарыстыбаннай бириэмийэҕэ толору сөп түбэһэр. Петр Семенович курдук, үйэ анаарын кэринэ тустуу туһугар онорбут үтүөлээх киһи бу Орто Дойдуга суох, мин санаабар. Онон «Саха бэчээт» салалтата бу маны туруорсан тиһээр тирээрдиригит буоллар, үтүө дьыаланы оноруо этигит. Киһи үлэтэ-хамнаһа сүүрүкөтө сылдыар кэмигэр сыаналаныахтаах дии саныбын. Уонна маннык сэдэх киһини, саха чулуу уоланын Петр Павловы харыстыахха, бүөбөйдүөххэ, ытыс үрдүгэр илдэ сылдыахха!

Родион КРИВОГОРНИЦЫН, «Спортивная Якутия» (2002–2005), «Саха сирэ» (2018–2021) хаһыаттар сүрүн редактордара.

Эриэккэс киһи

Петр Павлов Саха сирин олус улахан биллэр суруйааччы, спорт эйгэтин үчүгэйдик билэр, ырытар специалист. Уруккуттан элбэх

киһи сөбүлээн, кэтэһэн-көһүтэн, ааҕар хаһыатын таһаарар. Кини матырыйаалларыгар спорт бары өрүттэрин бэрт диригник арылар. Кини курдук хайа баҕарар киһи өйдүүр, ылынар ына суруйааччы уруккуттан аҕыйах, онон кини эриэккэс киһи буолар. Спортсмен уонна спорду сөбүлүүр киһи быһыытынан мин эмиз кини таһаарыыларын өрүүтүн ааҕабын, күүтэбин. Үбүлүйдээх бэлиэ тэрээһининэн улаханнак махтанабын уонна эбэрдэлиибин.

Айбаал ЛАЗАРЕВ, Кыргызстан Республикатын спорка үтүөлээх маастара, көңүл тустууга Азия чемпиона уонна призёра.

Сүнкэн үлэ түмүгэ

ДьулурҔан хаһыаты 25 сыллаах үбүлүйүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиибин! Чуолаан Петр Семеновичка улахан эбэрдэбин уонна махталбын тиэрдэбин! Эһиги баар буоланньыт, элбэх сыллар тухары спорт сонуннарын саха дьонно сэргэтэ тутанына билэллэр, истэллэр! Тус бэйэм спорт суруйууларын өрүүтүн күүтэбин, ааҕабын. Сахабыт сирин спортсменнарын ситиһилэрин, историяларын түмэн бар дьонно тарҕаты сүнкэн үлэ. Баар суох соботох хаһыаппыт сайдан, улаатан саха норуотун киэн туттууга буолан, үйэлэри унуордаан тахса турарыгар баҕарабын. Өссө да үрдүктэн үрдүк таһаарылаах үлэни, дьолу, чэгиэн туругу!

Уйбаан БЕЛОЛЮБСКАЯ, «Дыгын оонньууларын» 7 төгүллээх кыайылааҕа, СӨ физкультура уонна успорт бочуоттаах үлэһитэ.

Успуорт историятын түмээччи

Мин «ДьулурҔан» хаһыаты биир бэйэм олус сыаналыы көрөбүн. Хаһыат успорт тэрээһиннэрин, күрэхтэһиилэри, чыпчааллаах даҕаны, тобоостоох да түгэннэри мүлчү туппакка барытын сырдатан балаһаларыгар ааҕаччыларыгар толору тириэрдэр. Бу хаһыат нөнүө Саха сирин олохтоохтору успуорт эйгэтигэр туох суолталаах сонун, кэрэхсэбиллээх уларыыы бу-

ларын, сана ааттары, успуорт историятын билэ-көрө олоороллор. «ДьулурҔан» Саха сирин успуордун сайдыытыгар сүнкэн оруулаах, суду кылааттаах дин сыаналыыбын. Петр Павлов олус сөптөөхтүк сыаналаан, табыгастаахтык анааран суруйар суруналыыс буоларын бары бу успуорт эйгэтигэр сыһыанаах дьон бэркэ билэбит. Түгэнинэн туһанан бу элбэх сыл тухары мин кириилэрбин сырдатта сылдыбыттарыгар «ДьулурҔанга», чуолаан Петр Семеновичка улахан махталбыт тиэрдэбин. Уонна оттон киниэхэ тус бэйэтигэр, хаһыакка, ыстатыйалар ааҕардарыгар, ааҕаччыларыгар, успуорду сэнээрээччилэргэ барыларыгар ситиһилэри, успуорт эйгэтигэр күүстээх сайдыыны, өрөгөйдөөх кыайыылар Саха сирин спортсменнарыттан кэлэ турдуннар дин ис сүрэхпиттэн баҕарабын.

Василий ЕГОРОВ, Россия успуордун үтүөлээх маастара, боксаҕа Аан дойду вице-чемпиона, Европа икки, Россия 5 төгүллээх чемпиона.

«Дьулурҕан» 25 сыла

Кини баар буолан, бу хаһыат баар

Инньэ гынан түргэнник хомуна, үлэбэр телефонунан биллэрэн баран, Аллараа Бэстээххэ айаннаатым. Куоракка тийээт, бырабыталыстыба 1 №-дээх дьэтигэр тийдим. Ити күн Михаил Ефимовичтын балачча уһун бэсиэдэлэһии кэнииттэн, кини кэбинизиттэн «Республика бүтүүн» — «Вся республика» иһитиннэрэрытар хаһыаттар судаарыстыбаннай учреждениеларын генеральной дириэктэрэ-кылаабынай эрдээктэрэ дуоһунастанан табыстым.

Сага тэрилтэни тэрийэн, үлэһиттэри, суруналыыстары булан, хаһыаттары тута бэлэмнээн барарга уонна балаҕан ыйыттан таһаарарга соруудахтаным. Онуоха Михаил Ефимович бэйэтэ даҕаны, миингин көрсүбүт президент аппараатын салайааччыта, бырабыталыстыба бэрэсэдээтэлин солбуйааччы даҕаны, биир да каадыры үлэбэ ыларга эпэтиллэр да, биэрбэтиллэр да. Арай, Михаил Ефимович кылаабынай редактор В. Третьяковтуун тус бэйэтин кэпсэтиитинэн стажировкаҕа Москваҕа «Независимая газета» редакциятыгар барар буоллум.

Эрдэттэн эрэммитим

Инньэ гынан суруналыыстары уонна да атын үлэһиттэрбин хантан булабын диин улахан толкуйга түстүм. Дойдубар эрдээксийбэр тийэн, сонуммун кэпсэтим. Хага, буҕаалтырым уонна суоппарым миингин кытта куоракка барсарга бэлэмнэрин биллэрдилэр. Ити кэниэ бу эрдээксийэттэн ыгырыах эдэр үлэһиттэрим да суохтара. Инньэ гынан бу иннинэ балачча уһундук үлэлээбит Уус Алданым эрдээксийэттин эдэр суруналыыстарын санаатым, кими ыгырар ордук буолуон ырытан көрдүм. Санаам Данил Макеевтаах Петя Павловка сыгар. Онон Москубаттан эргиллээт, үлэһиттэри сүүмэрдээбитинэн бардым. Баҕалаах дьон элбэх буолан биэрдэ, сана хаһыаттар тэриллэллэрин истиһэ-истиһэ бэсиэдэлэһиигэ суруттарааччы ааммын саппат үлүгэрэ буола сырытта.

Оттон мин бииргэ үлэлээн үчүгэйдик билэр уонна эрэнэр талааннаах суруналыыс уолаттарбын Даниллаах Петяны ыгырбыппар, иккиэн тутта сөбүлэһэн, дьэ кэргэттэринэн куоракка көһөн кэлбиттэрэ. Онон Данилы сахалыы «Республика бүтүүн» хаһыакка

1999 сыл сайыныгар мин төрөөбүт дойдубар Мэнгэ Хаҥалас улуунун «Эркээйи» хаһыатыгар редакторды сылдыарым. Арай, биир үтө сарсыарда үлэ чааһа саҕаланан быдан иннинэ өссө даачабытыгар баарбытыгар телефон тырылыы түстэ. Оччотооҕу улуус баһылыгын Г.М. Артемьев бастакы солбуйааччыта А.Е. Сергучев буолан биэрдэ. Сүрдээх ыксаабыт куолаһынан миингин бүгүн куоракка президент М.Е. Николаев ыныгытарарын, бириэмэ анаабытын, онон суһаллык тийэйэрим наадатын туһунан иһитиннэрдэ.

эрдээктэринэн, Петяны кэрэспэдиэтинэн үлэбэ ыллым. Петя оҕо сааһыттан юнкортан саҕалаан фотокэрэспэдиэтин үөрэбин бүтэрэн, ол идэтинэн эмиэ үлэлээбит уопуттаах. Эбиитин уопуорт тэмэтигэр анаан суруйар, уопуорт туһунан араас үгүс матырыйааллары мунньар улахан кэлэксийэниэр, көңүл тустуу фаната, «бэйэтэ энциклопедия» диин ааттыырбыт. Онон уопуттаах киһи быһыытынан, сана хаһыаптыгар уопуорт өтгүн сырдатан барда. Суруналыыс Геннадий Бечеряковтын икки хаһыакка иккиэнниригэр уопуорт балаһатын таһаарар буоллулар.

«Дьулурҕан» киниэхэ анаан тэриллитэ

Ханнык баҕарар маассабай-иһитиннэрэр эйгэ салайааччыта үлэни тупсарар, тирааһы элбэтэр, ааҕааччыны тардар инниттэн сонун суоллары көрдүүр. Оччолорго «Саха сирэ» хаһыат ыччакка аналлаах «Эдэр саас» диин бэртээхэй сыһыарылааҕа. Бары олус сөбүлээн ааҕарбыт. Онон хаһыаттарбар сонун сыһыарылары толкуйдуур, тобулар санааҕа кэлбитим. Ол гынан эр дьонго, уолаттарга, ордук спортсменнарга сыһыаннаах сыһыары бэрт буолууһу диин санаабын биир идэлээхтэрбэр этэн, сөбүлэһэн, аатын толкуйдааһын буолбута. Өссө эрдээксийэ иннинэн куонкурус биллэриппит. Онуоха Геннадий Бечеряков «Дьулурҕан» диин ааттыырга этиитэ биһирэнэн, кыайылаах тахсан, сыһыары хаһыапты

ити аатынан тахсар буолла. Ити курдук, 2000 сыл тохсунньу ый 14 күнүгэр сахалыы «Республика бүтүүн» хаһыаптыг уопуорка, чөл олоххо уонна туризмга аналлаах «Дьулурҕан» сыһыарылаах тахсыбыта. Сыһыарыытыгын таһаарар эрдээктэринэн Петр Павлов анаммыта. Манна сүрүннээн уопуорт сонуннара, бастыг спортсменнар ситиһиллэрэ, тирэһнэрдэр, уопуорт федерациялара ыгытар үлэлэрэ, араас күрэхтэһиилэр сырдатыллаллара. Өрөспүүбүлүкэ саха тыллаах ааҕааччылары «Дьулурҕаны» үөрэ көрсүбүттэрэ. Хаһыаптыгын кулун тутар ыйга А.Е. Кулаковскай аатынан Култуура дьэтигэр сүрэхтэбиппит. Бу тэрэһиммит оҕолортон саҕалаан үгүс киһи кытгылаах, араас күрэхтэһиилэрдээх олус интэриһинэйдик уонна көхтөөхтүк ааспыта.

Бу Саха сиригэр сахалыы тылынан тахсар маннайгы спортивнай хаһыат буолар. Онон улуустартан общественной кэрэспэдиэтинэр элбэхтик суруйар буолбуттара, уопуорт туһунан матырыйааллара бэчээттэнэр кыахтаммыттара. Хаһыакка бастайааннай суруйар ааптардар баар буолбуттара.

Ааттыын дьулурҕаннаах

Хомойуох иһин, 2002 сыллаахха Бастакы Бэрэсидьиэммит М.Е. Николаев үгүс болдоҕор турара көңүллэмэккэ, кини тэрийбит «Республика бүтүүн» уонна «Вся республика» иһитиннэрэрытар сонун хаһыаттара тохтотуллубуттара. Дьынэр,

хаһыаттарбыт бэчээт хонуутугар бэйэлэрин миэстэлэрин булан, сайдан, элбэх ааҕааччыланан испиттэрэ.

Инньэ гынан биһиги 40-чэ киһи биир күн үлэтэ суох хаалбыппыт. Кэлиэгэлэрбин кытта сүбэлэһэн ким ханна барыан сөптөөбүн ыйыталаһан, толкуйдаан баран, сэттэ суруналыыһы испиһэктээн, «Саха сирэ» хаһыат кылаабынай эрдээктэриттэр Н.И. Харлампьеваҕа кириэргэ сананым. Ол кэмнэ эрдээксийбэ М.Е. Друзьанов тийэн кэллэ. Мин киниэхэ: «Миингин кытта кириис, «Дьулурҕаны» Наталия Ивановнаҕа биэрээри гынабын, онуоха тылбай-өспөй буол» — диин көрдөстүм. Ол курдук, иккиэн кириэн кэпсэтибит. Киһибит «Дьулурҕаммын» таһаара сылдыар уолаттарбынан ыларга тутта сөбүлэстэ, өссө ону таһынан испиһэктэбит 5 суруналыыспын барыларын «Саха сиригэр» үлэбэ ылар буолан үөрдүбүтэ.

Онон Наталия Ивановнаҕа куруук махтанабын. Кини кэлин: «Дьулурҕан» биһиги дьэ кэргэммитигэр ситэн-хотон, борбуйун көтөҕөн иһэн кирирдэ. Биһиги хаһыаптыг редколлегията бу, спорду сырдатар сыһыарыы Саха дьонугар туһатын, наадатын өйдөөн туран, бэйэтигэр ылла. Этэргэ дьылы, ааттыын дьулурҕаннаах сырылаах сана сыһыарыыбыт «Саха сирэ» хаһыат кынатын аныгытар сана кирииллэргэ дабайа турдун!» — диин эппитин үөрэ истибитим.

Махтанабын. Киэн туттабын. Хайгыбын

Ити курдук, «Саха сирэ» хаһыат иһинэн барыта уон биэс сыл үлэлээн баран, 2017 сыл сайын бу «Сахамедиа» АУО сана салалтата сыһыарылары тохтоторго дьаһайбыта. Петр хаһыаптыг инники дьылгытын хайдах быһаарарга миэхэ кэлэн сүбэлэспитэ, санаабын истибитэ. Чааһынай хаһыакка барыахтааҕар «Киин куорат» муниципальной хаһыакка кириэр ордугун эппитим. Тутта салайааччыта, спортивнай суруналыыс Александр Прокопьевка телефоннаан кэпсэтитим. Уолум хаһыаты ыларга

бэлэмн тус бэйэбэр эмиэ биэргэттэ. Онон «Дьулурҕан» аны ити хаһыат иһинэн бэчээттэнэн тахсар буолбута. Кэлин бу тэрилтэ салалтата эмиэ уларытан, хаһыаптыгын салгыы таһаарарган аккаастаммыттара. Инньэ гынан «Саха печат» автономнай тэрилтэ иһинэн тахса турар «Забота Арчы» социальная суолталаах хаһыакка сыһыарыы буолан, күн бүгүнүгэр диири бэчээттэнэр.

Дьэ ити курдук, тэрийбит «Дьулурҕан» спортивнай хаһыатым 25-с сылын Петр Павлов редактордаах тахса турар. Хаһыат уопуорду таптыыр, интэриһиргиир сахалыы тыллаах ааҕааччы сэнээритин, биһирэбилин ылыан ылла. Билигин олох сайдыытын кытта тэнгэ хаамсан, бэйэтэ куйаар ситимигэр аныгылыы саайтанан, социальная ситимнэр нөҕүө тарзанан, ааҕааччыта эбиллэ турар. Мин, бу хаһыаты төрүттээбит киһи быһыытынан, бу үбүлүөйдээх кэмгэ үктэнэн туран, быраатым курдук күндүтүк санабыр Петр Павловтар ис сүрэхпиттэн дириг махталбын тизрдэбин, киэн туттабын, хайгыбын. Кини баар буолан бу хаһыат баар диин билинэбин. Дьынэр, бу сыһыарыыны киниэхэ эрэнэн тэрийбитим. Ону кини түһэн биэрбэтэ — үйэ чиэппэрэ тух баар талаанын, кыабын, саабылын ууран таһааран кэллэ. Кини эрэ кыайбат дьыалата.

Инникитин «Дьулурҕан» спортивнай хаһыат Саха норуотугар, кэһэҕэски ыччакка, оҕолорго уопуорду, физическэй култуураны, ГТО-ну сайыннарыыга уонна чэгиэн олох сиэрин тутуууга дириг суолтатын уонна оруолун таба өйдөөн, өрөспүүбүлүкэ салалтата, эбэтэр биир эмэ кыахтаах улахан бырамыысыланнай тэрилтэ үбүлээн туспа хаһыат быһыытынан таһаараллара буоллар, элбэх ааҕааччы ыра санаата олоххо кириэ этэ.

Галина БОЧКАРЕВА,
СӨ култууратын үтүөлээх үлэһитэ,
СӨ бэчээтин туйгуна,
2008–2023 сс. Саха сирин Суруналыыстарын сойуһун бэрэссэдээтэлэ,
«Ил Түмэн» хаһыат шеф-редактора.

Үлэлээбит күннэрбин үтүөтүк ахтабын

«Дьулурҕан» өрөспүүбүлүкэбэ спорду сайыннарыыга улахан кылааты киллэрдэ

«Кэскил» уонна «Юность Севера» редакцияларыгар отдел редакторынан үлэли сырыттаахпына, Бүөтүр Павлов «Дьулурҕанна» үлэли кэл диэн ыңырыбыта. Үөрүүнү кытта сөбүлэспитим. Ити сылларга «Саха сирэ» хаһыат «Дьулурҕан» сыһыарыыга саха дьонугар спорду сырдаттыгыга сүрүн таһаарыы этэ диэтэхпинэ, сыыспатым буолуо.

Сахабыт сиригэр бастаагы нүөмүрдээх спорка — көнүл тустууга Бүөтүр Павлов киэн ырытыылары, ардыгар кириитикэлээх да ыстатыйалара киэн сэнээриини, кэпсэтиини таһаараллара. Спорт бары көрүнгүгүр биир да улахан түһүлгүни аһарбакка суруйарбыт. Үлэлиир кэбинииппитигэр өрөспүүбүлүкэ бары мунуктарыттан спорт фанаттара, сэнээрээччилэрэ быыстала суох сыбытыыллара. Бүөтүр бириэмэ булан барыларын кытта кэпсэтэрэ, санаатын агаастаһара. Сүүһүнэн сургу ыыталлара. Онуоха сүрүн боппуруонунан кэлэр нүөмүргэ ким суругун таһаарабыт, ким уочарата буоларын быһаарыы буолара. Нүөмэр тахсара чугаһаагына, төлөпүн тохтообокко тырылыыра. Ыстатыйалара тобо тахсыбатын «быһаарса» ааптардар бэйэлэринэн тийэн кэлэр түгүннэрэ эмиз баар буолара. Бүөтүр ки-

нилэри хайдах эрэ алы гынан, быһааран утаартыыр быһыылааба. Онон кэлбит матырыйааллары нүөмүргэ аттарыы улахан ускуустубаны, имигэс буолууну ирдиирэ. Редакциябыт биир туспа хайысха ыалдыттарынан — өрөспүүбүлүкэ биллэр спортсменнара, тренердэрэ буолаллара. Бэчээт дьэтин иккис этээнигэр баар «Дьулурҕан» кэбиниегитигэр элбэх улахан ааттаах-суоллаах уһуйааччылар, ат бөбө, кус быһый, Саха сирэ киэн туттар бастың дьоно ыалдыттан, ирэ-хоро кэпсэтэн ааспыттара. Спортивнай суруналыыстар, таһараа ыалбыт, «Якутия» хаһыат кэриспэндьинэ Георгий Татаринов, итиэннэ Баһылай, Александр Посельскийдар, Михута, Иигэр Былатыанап, Владислав Коротов, Николай Константинов кэбиниеппит аанын сапат кэриэтэ этилэр. Күрэхтэниилэр түмүктэрин, спорт сайдыы-

тын араас ыйгытыларын уоттаахтык-күөстээхтик ырытыһылар үгүстүк буолаллара. Кылгас кэмнэ «Дьулурҕанна» үлэлээбит үтүө күннэрбин бүгүн ахта саныбын. Спорт эйгэтигэр сылдьан элбэх үтүө дьону кытта билсипитим, кэпсэппитим, улахан түһүлгэлэргэ үрдүккэ, чыпчаалга дьулуур үгүс холобурун көрбүтүм. Ити барыта салгы үлэлиирбэр-хамныырбар, олохпор төһүү буолбута. Бу ааспыт үйэ чиеппэрэ кэмнэ өрөспүүбүлүкэбэ спорт сайдыытыгар, саха дьоно спордунан дьарыктаныытыгар «Дьулурҕан», Бүөтүр Павлов улахан кылааты киллэрдилэр. Бүөтүрдүүн хам-түм бассабынан, төлөпүнүнэн кэпсэтэбит-ипсэтэбит, күрэхтэниилэр түмүктэрин ырытыһарбыт. Бүөтүр бүгүн сана үйэни кытта тэнгэ хаамсан, хапсыһылары видеоға устан, кэпсээн интернет куйаарыгар таһаарара, көрүүххэ, истиэххэ үчүгэй. Киниэхэ махтанан туран, «Дьулурҕаны» сайыннарыыга салгы ситиһиилэри баһарыам этэ.

Сергей МУКСУНОВ, Саха Өрөспүүбүлүкэтин Бэчээтин туйгуна, СӨ Ил Дарханын уонна Ырабыыталыстыбатын пресс-сулуустатын үлэһитэ.

Дьулурҕан — үлүһүйүү уонна дьулуһуу...

Ханнык баһарар хаһыат тэрилиннэбинэ, син биир оҕоҕо курдук аат бэриллэр. «Республика бүтүүнэ» хаһыат иһинэн тахсыахтаах спорт балаһаға эмиз аат булар соруга турбута. Ити соруга толорор инниттэн элбэхтэ библиотека диэки тиэстибитим. Уруккухойкуку сахалыы, нууччалыы тылдьыттар үһөһ-аллараа бэриллибиттэрэ. Элбэх аат дьүүлгэ таһаарылыбыта да, бигэргэтиллибэтэхтэрэ. Оттон «Спорт — үлүһүйүү, туруоруммут сорукка дьулуһуу» диэн санааттан, манна хабааннаах тылы көрдөөбүтүм.

Геннадий Петрович Бечеряков 1988–1993 сс. СГУ филологической факультетыгар үөрэммитэ. Үөрэбин бүтэрэн баран «Сахаада» хаһыакка, республикатаабы радиоға, оҕо спортивной тэрилтэтигэр үлэлээбитэ. «Республика бүтүүнэ» хаһыат тэриллээбиттэн спорт отделын корреспонденынан үлэлээбитэ. «Дьулурҕан» спортхаһыатыгар аат ингэрбит «аҕата». Спорду таһынан музыка эйгэтин сэнээрэр. Студенный сылларыгар Бүөккэ Бөтүрүөттүүн «Дуораан» бөлөбү тэрийсипитэ. Сүүрбэттэн тахса ырыа уонна элбэх хохтоон ааптара. Билигин «Аар Тайҕа» хаһыаты бэлэмнээн, онорон таһаарааччы, редактор.

Ол түмүгэр «Бичик» национальнай кинигэ кыһата таһаарбыт «Саха тылын быһаарыылаах кылгас тылдьытыгар» киллэриллибит дьулурҕан (тугу эмит ситиһэргэ күүркэйэн туран дьулуһуу), дьулурурай (тохтообокко иннин диэки түргэнник бар), дьулурҕа (тохтоло суох иннин диэки дьулуһар), дьулусхан (туохха эрэ улахан баһаланан дьулуһуу, үлүһүйүү), дьулуур (туохха эмэ дьүккүөрдээхтик дьулуһуу, үлүһүйүү) тыллар быһаарыларыгар олобуран спорт балаһабыт «Дьулурҕан» диэн сүрэхтэммитэ. Спортсменнар улахан ситиһиигэ дьулуһар эбит буол-

лахтарына, спорду сырдаааччылар эмиз туһунан дьүккүөрдээх сорукутаахтар. Ол курдук, эһиэхэ — күндү ааһааччыларга республика спорка олобуң, күүрэннээх күрэхтэниилэри, билиилээх спортсменнар тустарынан төһө кыалларынан киэнник сырдатар мөккүөннээхтэр. «Дьулурҕан» элбэх ааһааччыланна, үгүс доботтордонно. Ол эрэн иннигэр сана сорукутар тураллар. Онон эһиги тускутугар кыһамнытын, күүһүн ууран, үлүһүйэн туран үлэлиихамсыы, сүүрү-көтө туруо диэн эрэллээхпин!

Геннадий БЕЧЕРЯКОВ.

хаартысканан кэпсибит

Биниги хаһыаппыт биир көхтөөх ааптара уонна бэриниилээх кинитэ, көнүл тустууга ССРС спордун маастара Гаврил Иванович Каприн: «Ханна да буолларбын, «Дьулурҕаммын» кыбына сылдьабын».

«Дьулурҕан».

ахтан, санаан аастахха

Юмшанов Степан Иннокентьевич 1945 сыллаахха Үөһээ Дьааны улуунун Табалаах нэһилигэр төрөөбүтэ.

Өр кэмнэ улуунугар учууталынан, оскуола дириэктэринэн, улуска спорткомитет салайааччытынан, РайПо-ба бэрэссэдэтэлинэн үлэлээбитэ.

1997 сылтан олохтон барыар диэри «Саха сирэ» хаһыакка үлэлээбитэ. Элбэх кинигэлэр ааптардара.

Саха сирин суруйааччыларын уонна Россия суруналыыстарын сойуустарын чилиэнэ. Спортивной суруналыыстыкаҕа В.Степанов аатынан бириэмийэ бастакы лауреата. 2000 сыл түмүгүнэн суруналыыстыкаҕа Президент гранын уонна Саха сиригэр физическэй култуура, спорт сайдытыгар үтүөлэрин иһин анал бэлиэ хаһаайына.

Спорт, кооперация бэтэрээнэ, Дьааны улуунун бочуоттаах олохтооҕо.

2004 сыллаахха олохтон туораабыта.

«Дьулурҕан».

Дьулурҕан

*Мохсоҕол халлаан күөх кырсынан
Үөһэнэн дохсуннук сурулуур,
Туруук таас чыпчаалын үрдүнэн
Чубуку сыыдамнык чугуулуур.*

*Быыптастар былчынга эриллэн
Уол оҕо бастыга ойуолуур,
Имигэс ширэли ибүллэн
Кыыс оҕо кылаана элэнниир.*

*Дьулурҕан – чөл олох көтүүтэ
Дьулурҕан – барыбыт үөрүүтэ.
Күүс-күдэх эрчимэр талаһы
Тус бэйэ ис кыабын арийыы.*

*Ким күүстээх санаалаах бар дьонун
Киэн дуола, ыраахха угуйар,
Ким сырдык ыраалаах куруутун
Чэгиэни-чэбдиги тутуһар.*

*Дьулурҕан айаннаах олоххо
Дьулуһар аналлаах ыччакка,
Дьулурҕан – эдэр саас эрчимэ
Дьулурҕан – кэлэр кэм эрэлэ!*

Степан ЮМШАНОВ, 2004 с.

Барыта «Бэлэм буолтан» саҕаламмыта

Төрдүс кылааска үөрэнэ сылдьан «Бэлэм буол» хаһыат уруһуйунан кэпсээн айарга куонкурус биллэрбитигэр, ийэм сүбэтинэн, «Түһээн эрэйдэни» диэн тэттик кэпсээни суруйан, хаһыат редакциятыгар кэмбиздээн баран ыытан кэбиспитим.

Сотору, биэр ыйынан быһыылааҕа, онтукайбын олох да таһыбына умнан сырыттаһына, ити куонкурус жүригын быһаарытынан, ордук табыллыбыт үс кэпсээн хаһыакка бэчээттэммитигэр, биэр арай миэнэ буоларын көрөн — соһуйбутум да, үөрбүтүм даҕаны.

Билигин санаатахха, анардас ити түгэн, олоххо ханнык суолу-иһи тутуһарбар ыйан-кэрдэн биэрбит эбит дии саныбын. Итинтэн кынаттанан, мантан ыла кыра-кыраалаан хаһыакка суруйар идэлэммитим. Итинэн ол суруйууларым бэчээттэнэн истэхтэрин аайы, өссө эбии боочойон ыытар буолбутум.

Аны ону билэн маннай кылааспар, оттон оскуолаҕа истиэнэ хаһыатыгар араас сонуну, сананы, сэмэни даҕаны суруттарар буолбуттара. Мүрү аҕыс кылаас таах оскуолатын иһинэн саха тылын уонна литературатын учуутала Татьяна Ильинична Алексеева салайааччылаах эдэр корреспондентар «Ача» диэн постарын чилиэнэ буолбутум. Ол курдук, төрдүс кылаасан саҕалаан оскуоланы бүтэриэхпэр диэри өрөспүүбүлүкэтээҕи «Бэлэм буол», оройуоннааҕы «Ленинскэй тэрийээччи» хаһыаттарга элбэх суруйуум бэчээттэммитэ. Үксүгэр оскуола олоҕун, үөрэнээччилэр сайынны сынныаланнарын, спорт сонуннарын, аахпыт кинигэлэrim тустарынан кылгас суруйуулары таһааттарбыт эбиппин. Онтукайым биллигин уруһуй альбомугар сыһыарыллан, үтүө өйдөбүннүк буолан уурулла сытар.

Онон хаһыат үлэһитэ, суруналыыс буолан тахсарбар «Бэлэм буол» улахан оруоллаах диэн этиэхпин баҕарабын. Ити иһин хаһыат үлэһиттэригэр махталым мунура суох. Ки-

нилэр оччотообуга хас биердии оҕоҕо, хас биердии сурукка наһаа болҕомголоохтук сыһыаннаһалларын кэрэхсии саныбын. Алтыс кылааска үөрэнэ сылдьан, редактор Нина Иннокентьевна Протопопова илии баттааһыннаах «деткор» диэн сибидиэтэлиститэни тутаммын, этэргэ дылы, харыс үрдээбитим, санаам күүһүрбүтэ. Аны туран, хас бэчээттэмэтэх да суруйууга хоруйдаан, сүбэ-ама биэрэн, хайаан да харда сурук ытталлара. Өрүү сырдыкка, кэрэҕэ, үтүөҕэ угуйа, ыныра тураллара. Суруктара наар «Күндү Петя!» диэн тылынан саҕаланара. Ол суруктар миэхэ билигин даҕаны күндүлэр.

Дьэ, онон, кэннибин хайһыан көрбүтүм, ол 1975 сыллаахтан хаһыакка тохтоло суох суруйар дьарыгым лоп курдук үйэ анаара, оттон үлэһит аатын ылбытым 42-с сыла буолбут эбит. Оскуола кэнниттэн аны тута кэриэтэ Уус Алданнааҕы хаһыат редакциятыгар үлэһити киирэн, өссө суруйууларым өрөспүүбүлүкэтээҕи «Эдэр коммунист», «Кыым», «Сахаада», «Эдэр саас» хаһыаттарга бэчээттэнэр буолбуттара. Онон барытыгар, айар үлэҕэ суолбун ыйан биэрбит ийэбэр Екатерина Егоровнаҕа уонна «Бэлэм буол» хаһыат редакциятыгар махтанабын!

Арай, бастакы боочойуум хаһыакка тахсыбатах, биһирэммитэх буоллун?! Билигин тугу үлэһити-хамсыы, ханнык эйгэҕэ сылдьарым биллибэт буолуо этэ ээ...

Петр ПАВЛОВ,
1976–1982 сс. «Бэлэм буол» хаһыат эдэр корреспондента,
1994 с. Россия Суруналыыстарын сойууһун чилиэнэ,
СӨ бэчээтин туйгуна,
2000 сылтан «Дьулурҕан» хаһыат редактора.

«Дьулурҕантан» үлэбин саҕалаабытым

Бу хаһыакка кылгас кэмнэ да үлэлээтэрбин, олус таһаарылаахтык, бэриниилээхтик үлэлээбитим дии саныбын.

Үлэбин сана саҕалаан эрэр киһи билбэтим-көрбөтүм үгүс буоллаҕа, онуоха Петр Семенович биридэ даҕаны мөхпөккө-эппэккэ барытын сиһилии быһааран биэрэрэ, кэпсиирэ, сүбэлиирэ. Бу кэмнэ олус элбэх киһини кытта билсиби-

тим, чугас доҕоттордоммутум, үгүс умнуллубат сырыларга, күрэхтэһиилэргэ сылдьыбытым, чаҕылхай кыайылылары, кыһыылаах хотторуулары илэ көрбүтүм-истибитим.

«Дьулурҕан» аҕааччыта элбиэн, интэриниэт киэн куйаарыгар спорду сырдатар сахалыы соҕотох саайт өссө да үгүс сонуну суруйа турарыгар баҕарабын.

Айтана АММОСОВА,
«Саха сирэ» хаһыат сүрүн редакторун солбуйааччы.

санаа ситимэ

«Дьулурҕан» — спорт архыыба, билии кыладабыайа

Билигин «Забота-Арчы» хаһыакка сыһыарыы быһыгытынан тахсар «Дьулурҕан» спорт туһунан араас интэриэһинэй сонуннары бэчээттээн, бэйэтин аабааччыларын куруук үөрдэ- көтүтэ сылдьар. Ол курдук, быйыл 2025 сыл тохсунньу ыйга «Дьулурҕан» бастакы нүөмэрэ тахсыбыта хайыы-үйэ сүүрбэ биэс сыла туолла.

«Сыл — хонук» дииллэрэ кырдык. Ол курдук, спорт туһунан сахалыы тыллаах хаһыат тахсыбыта олох соторутаабыта буолбутун курдук өйдүүбүн. Хаһыат маннай тахсыбытыгар, бастаан көннөрү аабааччы курдук көрсүбүтүм. Аабаат, сахалыы тылын спорт туһунан суруйар «Дьулурҕаны» тута сөбүлээбитим. Билигин «Дьулурҕан» урукку нүөмэрдэрэ бэйэлэрэ спорт архыыба, билии кыладабыайа буоллулар. Элбэх спорду таптааччылар олору мунһан, харыстаан уура сылдьалларын билэбин. Олортон кинилэр спорт туһунан элбэҕи ааҕан билэллэр, ордук көнүл тустуу туһунан урут билбэтэх чаччыларын, түгэннэрин билэллэр.

Аны бэйэм «Дьулурҕанна» суруйарга сананан, 2013 сыллаахха бастакы матырыйаалбын (ыстатыйаны) бэлэмнэнэн ыппытым. Ол, Саха сиригэр төрөөбүт 1964 сыллаахха Токиотааҕы Олимпиадаҕа ыарахан атлетикаҕа чемпионнаабыт, штангист Владимир Голованов туһунан этэ. Ыстатыйа хаһыакка бэчээттэнэн тахсыбыта. Онтон ыла, сөбүлүүр хаһыаннар спорт туһунан син балачча араас матырыйааллары, эбэтэр ыстатыйалары су-

руйан ыттым. Бэчээттэнэн тахсыбыт ыстатыйалар, матырыйааллар чуолкай, кырдыктаах уонна урут аабааччыларга биллибэт чаччылардаах буоллахтарына, дьон болдомтотун сүрдээҕин тардар.

Көнүл тустууга Советскай Союз икки төгүллээх чемпионна Гавриил Дмитриев туһунан ыстатыйам элбэх аабааччы сэнээриитин, оннооҕор тустуу специалистарын, сорох суруналыыстар болдомтолорун ылбытын умнубаппын. Ыстатыйабар Гавриил Дмитриев 1974 сыллаахха Казань куоракка ытыллыбыт Россия чемпионатыгар бэйэтин ыйааһыныгар — 52 кирилэбэ бастаабыта дин ыйбытым. Мөккүөр күөрэйэн тахсыбыт төрүөгэ — 2005 с. тахсыбыт көнүл тустуу туһунан ыйынныкка, 1974 сыллаахха Казань куоракка ытыллыбыт РСФСР чемпионатыгар иккис ыйааһынга кыайыылаабынан Гавриил Дмитриев буолбакка, Дагестан бөбөһө А. Алахвердиев дин ыйыллыбыта буолбута. Кэлин ол чуолкайданан, Гавриил Дмитриев чаччы Россия чемпионатыгар 52 кирилэбэ бастаабыта биллибитэ. Оннооҕор чемпионнаабытын туһунан

наҕараадаламмыт диплома көстөн, музейга туттарыллыбыта.

Оттон, көнүл тустуу кыайыылаахтарын туһунан урут хас да төгүл тахса сылдьыбыт ыйынныкка сыһа баара биллибитэ. Ол сыһа, алҕас хаһан эрэ бар дьонго биллэн көнүөхтээбэ биллэрэ. Көнүл тустууну сэргиир, сөбүлүүр дьон итиннэ ыйыллыбыт дааннайдар кырдыктаахтар, чаччылар дин улаханлык эрэнэллэрэ чаччы. Кинилэр ыраах Саха сириттэн, ханнык эрэ биллибэт общественной корреспондент бэйэтин ыстатыйатыгар Гавриил Дмитриев туһунан сыһа дааннайы аҕалан суруйбут диэхтэрин сөптөөбө. Хата, оннук түбэлтэ тахсыбатаҕа.

Билигин спорт уонна физическай култуура суолта-

та үрдээтэ. Ол биричинэтэ, төрүөгэ өйдөнөр. Бастаган туран, спорт нөнүө нэһилиэнньэ ортотугар чөл, чэгиэн, доруобай олох күүскэ пропагандаланар. Иккиннинэн, спорт ыччаты, ордук оскуола үөрэнээччилэрин, студенаары куһаҕан дьаллыктартан (арыгы, табаах, наркотик уонна да атыттартан) өрүү гэйэ тутан мэлдьи харыстыы, көмүскүү тулар. Спорт уонна физкултуура ити куһаҕан дьаллыктар ыччаттарга, ордук оскуола оҕолоругар куһаҕаннык сабыдыаллыылларыттан, дьайалларыттан, куруук араначчылыбыллар, утараллар. Эбэтэр нууччалыы этгэхэ, куруук альтернатива буолаллар. Ол иһин, Саха сирин спордун итэннэ ону суруйан сырдатар, чэгиэн, чөл, доруобай олоҕу нэһилиэнньэ ортотугар кизниик пропагандалыыр бэчээт, хаһыат үлэһиттэрин, суруналыыстары, специалистары уонна да атыттары улаханлык өйөөххэ. Спордунан дьарыктанар араас саастаах дьонго, ол иһингэр бэтэрээннэргэ, доруобуйаларынан хааччатаах дьонго сөптөөх өйөбүл оноһулларыгар уонна усулуобуйа тэриллэригэр күүс-көмө буолуохха.

Билигин спорт туһунан «Дьулурҕан» уонна кэлин «Кыым» хаһыат аналлаах сыһыарыылара сырдаталлар. Элбэх араас чаччылары, спорт устуруйатын туһунан билиһиннэрэ тураллар. Дуобакка сахалар ситиһилэрин туһунан атын дойду дуобаччытара үчүгэйдик билэр буоллулар. Анардас дуобакка 17 гроссмейстер баар.

Аны Саха сирэ бэйэтэ араас таһымнаах улахан күрэхтэһиилэри ыытара эл-

бээтэ. Ол курдук, Россия уонна аан дойду таһымнаах күрэхтэһиилэр быыстала суох ытыллар буоллулар. Олору таһынан «Азия оҕолоро» аан дойду таһымнаах оҕолорго аналлаах улахан оонньуулары иилээн-саҕалаан ыһыпта ыраатта. 2024 сыллаахха хайы-үйэ ахсыс оонньуулар ытыллылар. Ол гынан баран, баччаанна диэри спорка аналлаах бири да хаһыата да, сурунаала да суох олоробут. Соторутаабыта дылы спорт эрэ туһунан суруйар икки хаһыат баара. Улахан күрэхтэһиилэри ыытар регионна, спортивнай хаһыат хайаан да баар буолуохтаабын олох бэйэтэ ирдиир. «Спорт Якутии» хаһыаты сөргүтэн хаттаан таһаарар буоллар, билигин баар балаһыанньаттан тахсыа этибит. Ол спорт министерствотыттан уонна республика салалтатыттан тутулуктааҕа биллэр. Барыта үбүлээһин, үп-харчы боппуруоһуттан тутулуктааҕа өйдөнөр.

«Дьулурҕаны» уһун кэм устата Петр Семенович иилээн-салалайан, үлэлэтэн кэллэ. Үлэтигэр бэринилээҕин бар-дьонго көрдөрө сылдьар. Аны хас да спорт, көнүл тустуу туһунан кинигэлэри таһааран, спорду таптааччыларга бэлэх ууммута. Бэйэтэ көнүл тустууну билэринэн Саха сиригэр, Россияҕа эрэ буолбакка — аан дойдуга биллэр специалист, эксперт буола үүннэ. Кинини аан дойду ханнык баҕарар көнүл тустуу биллэр специалиһын, экспердын уонна да атыттары кытта тэннэ кэпсэтэр, быһаарсар кыахтаах кининэн аабабын.

Сахалыы тыллаах «Дьулурҕаны» тахсыбыта 25 сылынан эбэрдэлибин! Итиэннэ киниэхэ билигин балысханлык сайда турар сана кэмгэ, бэйэтин аабааччылар элбиригэр, республика олохтоохторун бэйэтин бэртээхэй суруйууларынан, үчүгэй, үтүө сонуннарынан үөрдэ-көтүтэ, дьонно-сэргэбэ доруобай, чөл, чэгиэн олоҕу салгыы пропагандалыы турарыгар баҕарабын! Өссө үрдүк чыпчааллары, дабааннары дабайарга дьулуһуохха!

Виталий СЛЕПЦОВ,
РФ Прокуратуратын бочуоттаах үлэһитэ, прокуратура бэтэрээнэ.

худуоһунньук күлэр

Эһиги болдомтобутугар — Александр Попов уруһуйа

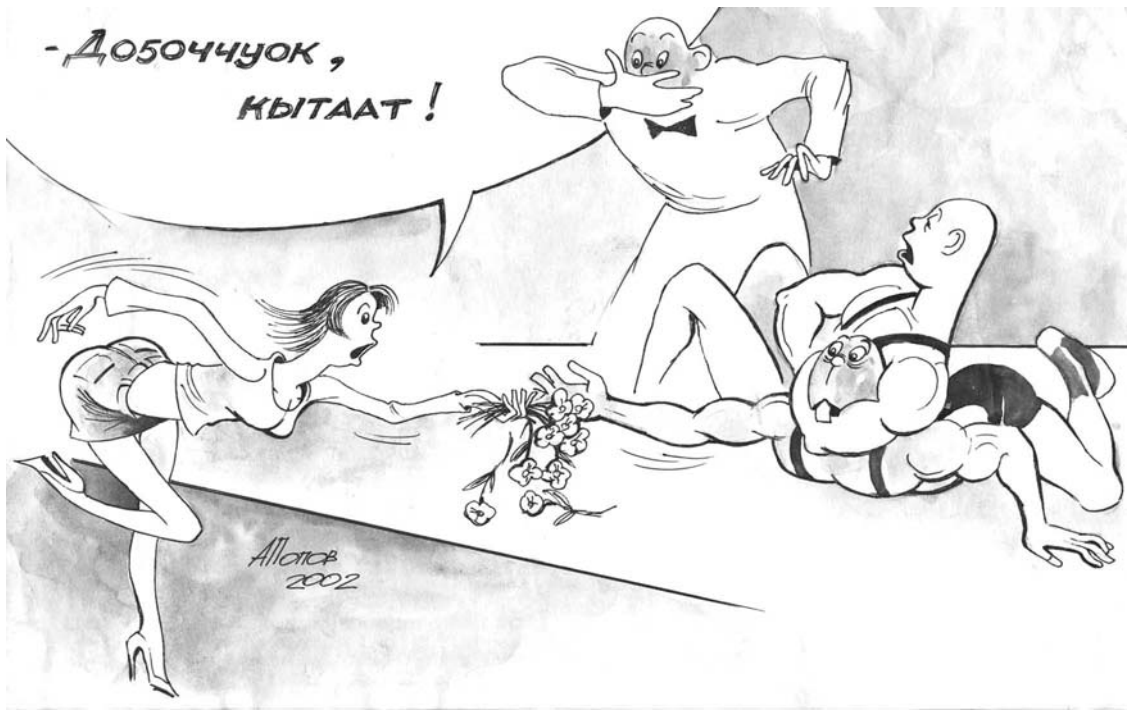

Александр Коммунарович Попов Уус Алдантан төрүттээх. Дьокуускайдааҕы худуоһунньуктар училищеларын үөрэнэн бүтэрбитэ.

Россия Суруналыыстарын сойууһун чилиэнэ. Кини уруһуйдара республикатааҕы хаһыаттарга, сурунаалларга элбэхтик бэчээттэнэллэр.

Александр Коммунарович спорка сыһыаннаах көрдөөх уруһуйдара «Дьулурҕанна» элбэхтик тахсыбыттар.

«Дьулурҕан».

Гармония жизни Петра Павлова

Спортивного журналиста Петра Павлова знают многие любители вольной борьбы и вся журналистская общественность. Но о его семье знают, наверно, немногие. Помимо того, что Петр Семёнович — успешный журналист, спортивный организатор, он ещё отличный семьянин, любимый и любящий муж, заботливый отец и ласковый дедушка.

У Павловых, как в сказке, трое взрослых сыновей. Старший **Константин** работает в АО «Алмазы Анабара», у него растёт дочь **Диана**, ученица 10 класса школы № 39 г. Якутска. Средний сын **Александр** работает инженером контрольно-измерительных приборов и автоматики в ООО «Энергосервис». Младший сын Петр — студент Медицинского Северо-Восточного федерального университета. Супруга **Мария Константиновна** работает тьютором в школе № 6 г. Якутска.

Love Story

Семья Павловых создавалась, можно сказать, у меня на глазах. В ту пору мы с Петей работали в одном творческом коллективе районной газеты «Мүрү саһарҕата» Усть-Алданского улуса. Осенью 1997 года в компьютерный цех редакции пришла работать молодая, симпатичная девушка Мария.

— *Моё внимание Петр привлек тем, что сперва упорно не замечал меня. Когда я только поступила на работу все редакционные работники с нетерпением ждали с отпуска одного человека, каждый день говорили о нем. И я подумала, что это за интересный молодой человек. В один прекрасный день он наконец-то появился, зашёл в наш цех, поговорил с моим напарником. А в мою сторону даже не посмотрел, не приветствовал нового работника. Меня это удивило и как-то немножко задело. Только по прошествии времени поняла, что при нашей первой встрече он был взволнован. Потом мы уже стали вместе участвовать в мероприятиях редакции. Мне сразу понравились его доброта, общительность, спокойный и ровный характер,* — рассказывает о первом знакомстве М.К. Павлова.

Активная, задорная девушка Мария сразу влилась в наш молодой коллектив и была избрана в профком. На новый год актив редакции подготовил замечательный капустник с весёлыми играми, необыкновенными сюрпризами розыгрышами — сразу почувствовалось новое веяние свежее избранного профкомовца-затейницы Марии. У Пети день рождения — как раз перед Новым годом, 30 декабря. А в тот год ему исполнялось 33 года, все работники наперебой желали ему в возрасте Христа обзавестись семьёй. И это знаменательное событие в сценарии праздника было обыграно в виде сюрприза от почтальона Печкина. Праздник получился на славу, и весь коллектив понял, что между молодыми промелькнула искорка любви. Роман развивался стремительно. Работники редакции разделились на два

лагеря: кто-то говорил, что фанатству Петра (помимо одной пламенной страсти на всю жизнь — вольной борьбы — у него тогда ещё было серьёзное увлечение фалеристикой, коллекционированием значков) с женитьбой наступит конец, а кто-то наоборот утверждал, что Петра хоть и накрыла с головой любовь и нашлась та девушка, которая может в его сердце конкурировать с вольной борьбой, парень всё-таки не даст слабину, а, быть может, ещё и перетянет на свою сторону Марию. К осени 1998 года Павловы сыграли свадьбу.

Замужем за ... вольной борьбой

Вскоре у молодых друг за дружкой родились сыновья, семья переехала в Якутск: Петра пригласили на работу в новое республиканское издание «Вся республика-Республика бүтүүнэ». Начались житейские хлопоты — пелёнки, распашонки, первые зубки, бессонные ночи, переезды, поиск жилья в городе, адаптация на новом месте. Но влюблённым всё было нипочём.

— *Я благодарен судьбе за Марию. Ты же меня знаешь, я совсем нехозяйственный, непрактичный человек, надо признаться, добытчик из меня ещё тот. Но за все годы нашей совместной жизни супруга Мария с самоотверженностью терпит мою фанатичную преданность работе, вольной борьбе. Ведь у нас, у журналистов, работа — в три смены: в рабочее время мы встречаемся с собеседниками, с героями публикации, ходим на интервью, посещаем мероприятия, а вечером — садимся писать. А у меня, как у спортивного журналиста, и все выходные заняты спортивными соревнованиями, ночью — прямые трансляции мировых матчей и турниров. Иногда моё присутствие дома и в быту становится ну-*

левым. А весь балкон, квартира уже до отказа забиты моими бумагами. Думаю, не каждая жена стерпит такое. Помню, как в первые годы нашей совместной жизни журналист Иван Уиницкий в шутку сказал моей жене: «Ты вышла замуж не за Петра, а за вольную борьбу». Мария для меня как тренер, она готовит и собирает меня в командировки, советует как работать с полной отдачей и без вреда для здоровья, иногда требует своевременного отдыха. Без неё я бы не достиг успехов в жизни, и мои достижения в журналистике также невозможны без её участия. Конечно, сначала были опасения, что вольная борьба и жена будут соперниками. Но, к моему счастью, этого не случилось, — делится Пётр Семёнович и залихватски смеётся, как мальчишка.

А это для мужчины главное — всю жизнь оставаться мальчишкой с горящими глазами, всю жизнь быть увлечённым, окрылённым своим делом, быть неутомимым фанатом и творцом, не погрязнув в материально-бытовых проблемах. А Марию сейчас с полным правом можно считать преданной фанатом спорта и знатоком вольной борьбы.

...Но не спешите жалеть супругу Петра Семёновича, несмотря на такое душещипательное признание мужа, возмужеской жизни они тянут в одной упряжке равноправно. У Марии тоже интересная и не менее насыщенная работа организатора допобразования, она часто ездит в командировки по обмену опытом в улусы, и не только по республике, но и по России и ближнему зарубежью, бывают и стажировки в международные лагеря. Петр никогда не сетует, что жены нет дома, нет горячего обеда и домашнего уюта, потому что слово «работа» для него имеет ключевое значение в жизни.

▲ С супругой.

Родители — детям: всё, что возьмём с собой...

Уважение к труду, ответственное отношение к работе, к своему делу у Петра — от матери Екатерины Егоровны Павловой. Я знала её — скромная, трудолюбивая якутская женщина, тихо, спокойно в одиночку поднимавшая на ноги пятерых детей. А ещё тётя Катя (так мы её называли в редакционном коллективе) была селькором, общественным корреспондентом районной газеты, писала актуальные статьи о нравственности, о культуре, о работе общественных организаций. Благодаря маме Петя и приобрелся к газетному делу, стал журналистом. Первая его заметка вышла в 1975 году в пионерской газете «Бэлэм буол».

— *Помню, мама показала мне газету, сказала, что я тоже мог бы поучаствовать в конкурсе сочинений. С этого и началось знакомство с журналистикой. В школьные годы печатался в районной газете «Ленинскэй тэрийээччи», в «Бэлэм буол», позже отправлял материалы в газеты «Кыым», «Эдэр коммунист», «Сахаада». Мама очень радовалась и гордилась, — рассказывает о начале творческого пути П.С. Павлов.*

В школьные годы Петя увлёкся вольной борьбой, тогда все мальчишки мечтали стать учениками великого тренера Коркина. Петя не был исключением. Хоть у мальчика и не было выдающихся природных данных, упорный, стойкий и трудолюбивый характер Павлова и тут дал свои результаты. Юноша не раз становился чемпионом районных и зональных соревнований по вольной борьбе среди школьников.

— *Так как я сам фанат вольной борьбы, очень хотел, чтоб мои сыновья выросли спортсменами. Я водил их по спортивным секциям, приобщал с детства к миру спорта. В школьные годы мальчишки занимались вольной борьбой, легкой атлетикой, стрельбой из лука, пауэрлифтингом, у каждого — определённые спортивные успехи и достижения, были и медали, и грамоты. Горжусь, что мои сыновья до сих пор не бросают спорт, ходят в тренажёрный зал, следят за своей физической формой и придерживаются здорового образа жизни. В детстве увлекались и коллекционированием, Костя собирал наклейки футболистов, Сашиним увлечением были египетские пирамиды — собирал все материалы, сам моделировал из бумаги и картона макеты пирамид.*

— *Петя, у тебя такой характер, что никак невозможно представить строгим и суровым отцом троих сыновей. В вашей семье есть какие-то секреты воспитания сыновей, ведь с мальчишками всегда много возни, чем с девочками?*

— *Мы своих сыновей каждое лето отправляли в деревню. Там они всему научились — и сено косить, и ягоды собирать, и в огороде трудиться, и дрова рубить, и печку топить. Всему этому в городской квартире не научишь. Они у нас по дому всё умеют, могут и готовить — манты и пирожки получают очень вкусные. А в школьные годы за уборку квартиры полностью были ответственны сыновья. Мальчишек сюзоканием не воспитать, надо быть строже. Роль строгого родителя у нас выпала на долю мамы. Я, конечно, никогда не ругал детей, у нас скорее дружеские отношения. Дети должны чувствовать, что в отце даме их всегда ждёт любовь и поддержка (интервью с сыновьями о работе и увлечениях отца читайте в полном варианте статьи на сайте нашей газеты zabota-archy.ru).*

***

Статью о семье Петра Павлова закончу такой байкой: как-то на встрече одноклассников, в мужской компании стали хвалиться количеством своих детей, в том числе и внебрачных. Когда очередь дошла до Петра, одноклассники как один стали усмехаться: «Петя у нас одноклассник и фанат работы, когда ему увлекаться женщинами». Тут Петя выдал: «Да, у меня трое замечательных сыновей и есть ещё двое детей, в которых я души не чаю». Мужики остолбенели...

«Это — спортивная газета «Дьулурҕан», которая увидела свет в 2000 году и клуб коллекционеров «Умсулҕан», организованный мною в 1994 году. Это два моих детища, которым я также посвятил всю свою жизнь», — был ответ.

Вот так в жизни журналиста, фаната спорта, вольной борьбы Петра Павлова органично сплелись в единое целое — и работа, и любимая жена, и сыновья, и два любимых детища — дело всей жизни, спортивная журналистика, и отдушину, клуб коллекционеров. Наверно, это и есть полная гармония жизни.

Ли́ра ЯКОВЛЕВА.

▲ С сыновьями.